

TERUGBLIK

INTERACTIEVE SESSIE IBC-THEMAGROEP 26 OKT

Inzet van 'de Schijf van Vijf' voor een hernieuwde benadering van IBC-locaties (de Lichtfabriek Haarlem)

In de Lichtfabriek in Haarlem werden op 26 oktober jl. meer dan 50 geïnteresseerden [deelnemers](#) ontvangen voor de interactieve bijeenkomst van de themagroep herziening van IBC-locaties BodemBreed Forum. Nog even in een notendop de uitleg van IBC-locaties: ter plaatse van Isoleren-Beheren-Controleren (IBC) locaties is sprake van een sterk verontreinigde bodem ter plaatse waarvan eeuwigdurende beheersmaatregelen zijn getroffen om voorziene risico's te voorkomen.

Deze middag werd georganiseerd door Peter Rood (zelfstandige) en Tobias Praamstra (Tauw) en de sessies werden begeleid door alle leden van de themagroep.

Doel

Het doel van deze middag was om een aantal IBC-casussen uit de praktijk door te lichten door de [schijf van vijf](#) in te zetten. De schijf van vijf benoemd de [concrete drivers](#) voor heroverweging van de aanpak van een IBC-locatie.

De middag werd afgetrapt met een [welkomstwoord](#) van Peter Rood/ Voorzitter IBC themagroep. Gevolgd door een presentatie en uitleg over '[Clean up Credits](#)' door de mensen van Jong Strong (Sarah Smits/ LievenseCSO, Judith de Jager/ Tauw en Lisanne Keijzer (WUR). De strekking van het verhaal was om IBC-locaties eindig te maken met inzet van Clean up Credits. Na deze presentatie heeft Tobias Praamstra een korte [toelichting](#) gegeven op de schijf van 5 en de opzet van en tools voor het interactieve deel. Het drietal ingebrachte casussen werd gepresenteerd en toegelicht door professionals uit de dagelijkse praktijk:

- [Voormalig gasfabrieksterrein - Leidschendam](#) door Martin van Rijn
- [Voormalig gasfabrieksterrein - Haarlem](#) door Steven van 't Veer
- [Opgebracht baggerslib Aldân-Oost - Leeuwarden](#) door Melcher van Eerde

Aan het werk met de casussen

Na de uitleg en toelichting van de casussen zijn de deelnemers in groepen opgesplitst en per casus aan de slag gegaan.

Dit met het doel om per casus een verkenning en probleeminventarisatie uit te voeren en een analyse te doen naar de concrete drivers voor heroverweging. Hiertoe kon gebruik gemaakt worden van de [Schijf van Vijf](#). Tot slot werd naar [oplossingsrichtingen](#) gezocht. Onderstaand een opsomming van de bevindingen en uitkomsten per casus.

Casus 1 Voormalig gasfabrieksterrein Haarlem

Deze casus betreft de locatie waar de interactieve sessie plaatsvindt. Een locatie waar veel ontwikkelingen hebben plaatsgevonden en nog plaatsvinden. Er wordt beheerst middels onttrekking met deepwells. De jaarlijkse nazorgkosten zijn ca. EUR 80.000.

Eerst gekeken wat de prikkels zijn bij deze locatie. Financiën is niet echt een prikkel, is goed geregeld. Maar hoe lang betaald het Rijk nog? Als de pomp nu wordt stilgezet, dreigt er dan gevaar voor het diepere grondwater? Reden om de pomp goed in de gaten te houden. De pompen zijn aangezet maar er is tussentijds geen onderzoek naar gedaan.

Oplossing: grip krijgen op vergrijzing van het type grondwater als er gestopt wordt met pompen en op Natuurlijke Afbraak. Eigenlijk gefaseerd aanpakken, meten is weten. Pomp uitzetten voor aantal jaren en dan bekijken wat er gebeurt.

Strookt de vergrijzing van het grondwater met het Europees beleid en/of ontstaan er risico's?

Een suggestie vanuit de zaal was om bijv. 5 jaar lang (een deel van) het nazorgbudget te gebruiken om de consequenties van het stilleggen van de pomp te monitoren. Volgens de casushouder ligt er wel gevoeligheid omtrent omwonenden van het terrein. In het verlengde daarvan kwam ook de suggestie om bij een eenvoudige afbouwmogelijkheid van een IBC-locatie, waarvan de pluim nu al min of meer stabiel is, het uitgespaarde budget voor de daarop volgende 5 jaren in te zetten om op korte termijn nog aan extra bronverwijdering te doen. Een goed voorbeeld van verantwoord ondernemen dat ook credits biedt om iets af te bouwen

---

Casus 2 Voormalig gasfabrieksterrein (Nieuwstraat) te Leidschendam

Een locatie die herontwikkeld is (bebouwing en parkeerplaats). Er wordt beheerst middels een cement-bentoniet wand, een drainagesysteem en een interceptiesysteem. De jaarlijkse nazorgkosten zijn ca. EUR 25.000, maar er is een vervanging voorzien in 2020 t.w.v. EUR 240.000 en in 2030 van EUR 450.000.

Hier is systematisch een analyse gedaan langs de schijf van vijf.

- **Financiële situatie**
Nazorg voor langere termijn is niet gedekt: budget wordt minder, voorziene uitgaven groter. Dat is een probleem en dus een uitdaging om te kijken naar oplossing.
- **Omgeving**
Rond deze sanering is nieuwbouw gerealiseerd.

- **Juridisch**
Sterke relatie met financieel: wie is verantwoordelijk voor deze verontreiniging?
- **Technisch**
Wat zijn de risico's nog van deze verontreiniging? De verontreiniging blijft, n.a.v. onderzoek, 'redelijk' op zijn plek, ondanks overstroming van de 'kuip' in verleden. Nazorg verminderen of zelfs beëindigen?

Er zijn dus prikkels vanuit kostenbeheersing en bestuurlijke druk gemeente.

Suggesties:

Kijken naar Afbraak/ hoe ver gaat die verspreiding? Bestuurlijk: kijken naar innovatieve oplossing en ga daarmee naar Provincie of het Rijk. Interessant om budgetten en onderzoek voor dit soort locaties te decentraliseren, dan zijn de budgetten niet gebonden aan een locatie en geeft mogelijkheden voor kruisbestuiving en kennisdeling tussen verschillende locaties.

Casus 3 Opgebracht baggerslib Aldlân-Oost te Leeuwarden

Een woonwijklocatie die gebouwd is op voormalig stadsgrachtslib. Er is tot 1 m –mv gesaneerd maar twee verontreinigingskernen achtergebleven. Er wordt beheerst door drainage, onttrekkingsfilters en deepwells.

Gestart met kijken naar de locatie.

Discussie: wat zijn de prikkels? Wateroverlast is een aandachtspunt. Kruipruimtes worden nat. Risico's zijn genoemd. Omwonenden bekijken samen welke aanpak.

Financiële model: eenmalige kosten die worden gemaakt / onderzoek naar doen.

Omgeving: het is in een woonwijk, hoe de boodschap goed verkopen/ bewoners betrekken bij proces?

Bestuurlijke aspecten: er is een herindeling aan de gang.

Suggesties:

Win/win situatie: door vloerisolatie aan te leggen in woningen wordt het gevoel van uitdamping weggenomen, wordt energie bespaart én wordt de verkoopwaarde van de huizen verhoogd.

Casus 4 Clean up Credits

Deze casus gaat over een natuurbegraafplaats. De natuurbegraafplaats wil uitbreiden, maar er liggen archeologische waarden. Er moet natuuruitbreiding plaatsvinden maar er ligt een stortplaats. Een klein 'bultje' geworden. Hoe kun je aan de gang met 'clean up credits'? Natuurbegraafplaats: wie zijn de belanghebbenden en willen iets aan de stortplaats doen? De usual suspects maar ook de toekomstige mensen die daar begraven willen worden. Is het mogelijk om via deze mensen en misschien de verzekering de stortplaats aan te kopen en te saneren? Agrarische hergebieden waar misschien industriële grafheuvels liggen? Het kunstje doen in een groter verband, groter

trekken naar locaties in Nederland. Goede discussie en mooi onderwerp. Enthousiasme over dit concept is er, alleen hoe maak je er een succes van? Hier is (marketing)communicatie kennis voor nodig.

Suggestie: Het inzetten van Clean Up Credits voor de landelijk gelegen stortplaatsen, feitelijk ook een win-win situatie: én zichtbare extra natuurwaarde én sanerende waarde.

Toelichting: er kan een selectie gemaakt worden van verschillende stortplaatsen: bijv. huishoudelijk/ chemisch etc. Wat is de eerste stap? Eerst 1 succesverhaal creëren? Nodig: een innovatief denkende bestuurder, aandragers van pilotlocaties waar natuurcompensatie vereist is, iemand ideeën? [Laat het weten!](#) Aan de prijswinnaars van Clean up Credits.

Tot slot

Tijdens en na afloop van de sessie werd het duidelijk dat als de prikkel/driver voor heroverweging van IBC-locaties bijvoorbeeld een financiële is, dit niet uitsluit dat de inzet van een alternatieve aanpak ook op één van de andere 4 schijven positief kan uitpakken, bijvoorbeeld voor de omgeving. Uit navraag tijdens de terugkoppeling bleek dat de systematiek met de schijf van vijf een werkbare is. Deze aanpak heeft tot extra inzichten geleid bij de casushouders. Voor het vervolg is het zaak om de oplossingsrichtingen verder te brengen om feitelijk tot heroverweging en zo mogelijk tot een alternatieve aanpak te komen. Dat is nog een hele uitdaging!

Meer informatie

Indien u meer informatie wenst over de casussen of over de themagroep IBC-locaties van BodemBreed Forum, neemt u dan contact op met [Tobias Praamstra](#) van Tauw (tel. 0570 699782) of met [BodemBreed Forum](#). Meer [informatie](#) over de IBC-themagroep van BodemBreed Forum.